

Telefoon (050) 367 83 14/ Wout Veldstra
Onderwerp Bescherming huismus

De leden van de gemeenteraad
van Groningen
te
GRONINGEN

Datum - 5 NOV 2009

Bijlage(n) -

Ons kenmerk RO09.2080917

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer/mevrouw,

Op 27 mei 2009 heeft u het initiatiefvoorstel "Meer doen voor de huismus" van de GroenLinksfractie aangenomen. In dit initiatiefvoorstel werd ons gevraagd de haalbaarheid van de voorgestelde maatregelen te onderzoeken en daarover in 2009 te rapporteren.

De huismus is als cultuurvolger voor onderdak en voedsel zeer afhankelijk van de mens; een natuurlijke leefomgeving is van deze soort niet bekend. Daardoor zijn ze kwetsbaar voor structurele veranderingen die wij in onze omgeving aanbrengen, zoals in bouwwijze, de inrichting van de openbare ruimte en bij de voedselproductie. Zo heeft de isolatie van daken en de verplichting in het Bouwbesluit sinds 1992 geleid tot het sluiten van alle grotere kieren en spleten. Hiermee is het nestelen in alle nieuwe en vernieuwde gebouwen zonder speciale voorzieningen onmogelijk gemaakt. De reguliere modellen nestkasten worden door mussen niet gebruikt, omdat ze in kleine kolonies bij elkaar broeden; er zijn daardoor weinig alternatieven beschikbaar. In het traditionele groen is er voor mussen weinig voedsel en dekking te vinden. Door de intensivering van de veeteelt en de daarmee samenhangende opkomst van de maisteelt, is de landbouw als voedselbron voor deze vogels minder geschikt geworden. Nadat al eerder het paard uit de openbare ruimte was verdwenen, zijn ook de graanoverslagbedrijven uit de stad vertrokken. Door de intensiteit waarmee de stad wordt schoongehouden, zijn er buiten maneges, kinderboerderijen en dierentuinen nauwelijks alternatieve voedselbronnen. Tenslotte speelt de moderne tuincultuur een rol; veel verharding en exotische planten, die geen zaden of vruchten vormen en een sterke afname van moestuinen, waar insecten te vinden zijn, maken de moderne stadstuin voor de huismus onleefbaar.

Waar komen mussen voor

Mussen zijn nog steeds aanwezig in milieus waar ze vroeger ook voorkwamen: kleinschalige, meestal vooroorlogse wijken met veel particuliere tuinen en soortenrijk groen, ook ongebruikte overhoekjes met ruigte. In de dorpen op het platteland komen als regel nog mussenkolonies voor, maar ook hier nemen de aantallen af. De

achteruitgang is vooral in het stedelijk gebied zichtbaar; uit Rotterdam, Den Haag en Amsterdam zijn de mussen vrijwel verdwenen. In Groningen zijn geen recente telgegevens beschikbaar maar het is duidelijk, dat de huismus hier ook vrijwel is verdwenen uit de binnenstad. In de wat oudere wijken in de stadsranden (Vinkhuizen, Lewenborg en Beijum) worden ze nog regelmatig gezien. Over het geheel is er zeker sprake van een afname in aantallen.

Een landelijke afname van 50% van de waargenomen broedparen in de laatste 20 jaar heeft ertoe geleid dat de mus op de Rode Lijst vermeld staat met als status 'gevoelig'. De soort wordt echter nog niet met uitsterven bedreigd; in de wintertuintellingen is de huismus nog steeds met grote voorsprong de meest waargenomen vogel. Het feit dat ze als regel in groepen op de voederplaatsen verschijnen, draagt hieraan natuurlijk bij. Volgens de vogeltellingen van SOVON Vogelonderzoek Nederland is de huismus, na de merel, koolmees, pimpelmees en vink de vijfde meest algemene vogelsoort.

Achteruitgang aantal mussen structureel

In het initiatiefvoorstel "Meer doen voor de huismus" stelt de GroenLinks-fractie een aantal maatregelen voor die een bijdrage kunnen leveren aan het behoud en de versterking van de mussenpopulaties in Groningen. We zullen hier in het onderstaande afzonderlijk op reageren. Vooraf willen we als conclusie uit de inleiding constateren, dat de oorzaken van de achteruitgang van structurele aard zijn. Het zal daarom niet mogelijk zijn om de populaties op het oorspronkelijke peil terug te brengen. De veranderingen in het leefmilieu die de omgeving voor mussen ongeschikt maakte, zijn in veel gevallen niet terug te draaien. Bovendien zullen incidentele maatregelen geen effect hebben. Het aanbrengen van nestvoorzieningen is zinloos zonder dat er adequaat voedsel en voldoende beschutting in het groen in de directe omgeving beschikbaar is. Het beschermen van de nog bestaande populaties met gerichte maatregelen is daarom zinvoller dan de herpopulatie van verlaten gebieden. Daarbij zal maatwerk geleverd moeten worden, gebaseerd op ecoscans of gerichte inventarisaties. Per lokatie zal bepaald moeten worden of voldaan wordt aan de biotoopvoorwaarden die mussen stellen, voordat de maatregelen uitgevoerd worden.

Voorstellen

Uw raad heeft de huismus in het kader van het doelsoortenbeleid in mei 2009 aangewezen als doelsoort voor het stedelijk gebied. Het treffen van maatregelen en het stimuleren van aandacht in de plan- en projectontwikkeling heeft daarmee een beleidskader gekregen voor het bebouwde deel van de gemeente. Het lijkt ons daarom niet nodig voor de huismus een afzonderlijk beschermplan te maken. Bij de monitoring van het doelsoortenbeleid zal de huismus ook meegenomen worden, zodat over vijf jaar een inzicht bestaat in de recente ontwikkeling van de populaties. Op dat moment zullen wij opnieuw afwegen, of de voorgestelde maatregelen voldoende effect hebben gehad. Het gaat om de volgende maatregelen:

1. Stimuleren van het gebruik van vogelvides

Wij zullen bij nieuwbouw- en renovatieprojecten in de voor huismussen geschikte wijken vogelvides en andere nestvoorzieningen toepassen, wanneer het gemeentelijke projecten betreft. Waar dat zinvol is, zullen wij dit ook als compensatiemaatregel vanuit de Flora- en Faunawet en het doelsoortenbeleid voorschrijven. Bij particulieren willen wij conform het initiatiefvoorstel daarbij een bijdrage in de kosten verlenen, wanneer het op basis van een ecologisch advies aannemelijk is, dat ervan door mussen uit de omgeving gebruik gemaakt zal gaan worden. We verwachten dat het aantal

bijdragen daardoor beperkt zal blijven; er hoeft geen nieuw budget voor beschikbaar gesteld te worden.

2. Behoud van heggen en kleinschalig groen

De uitbreiding van het ecologisch beheer, die door de uitvoering van de Groenstructuurvisie in de gemeente plaatsvindt, zal leiden tot meer structureel groen. Op daarvoor geschikte plaatsen zullen wij daarbij ook zorgen voor 'overhoekjes' met ruige begroeiing. Mussen zullen daar niet alleen voedsel kunnen vinden, het biedt ook kansen voor een veilig heenkomen. Wij zullen in overleg met de andere groenbeheerders aandacht besteden aan de specifieke eisen, die de huismus stelt aan zijn biotoop. Vooral op plaatsen waar mussen nog voorkomen, zal hiermee zorgvuldig omgegaan worden. Met name bij de wijkvernieuwing liggen hier mogelijkheden. Incidenteel zal er bij groenparticipatie door particulieren en bedrijven ook voor groenstructuur, nestgelegenheid en voedsel voor mussen gezorgd kunnen worden op daarvoor geschikte lokaties.

Daarnaast zullen wij in het kader van de Groenstructuurvisie in 2010 starten met het stimuleren van 'vertikaal groen'; de versterking van groene gevels met klimop en andere begroeiing zal voor de mussen mogelijk nieuwe kansen bieden.

3. Voorlichting en scholing

Naar aanleiding van een discussie over de uitvoering van de Flora- en Faunawet in de gemeente is met de lokale natuurorganisaties afgesproken, dat we meer voorlichting geven over de beschermde soorten en de lokale Groningse omstandigheden. Wij zullen dat onder meer doen in de vorm van een informatieve folder - die nog dit jaar verschijnt - over de problematiek rond nesten van vogels in en om het huis in relatie tot bouw- en onderhoudswerkzaamheden. Hierbij zullen we vooral aandacht besteden aan de situatie van een aantal kwetsbare vogels, zoals de gierzwaluw, de zwaluwen en de huismus. De folder zal verspreid worden via de gemeentelijke informatieloketten bij de aanvraag van relevante vergunningen. Daarnaast zullen wij via de gemeentelijke website informatie geven over de situatie van de huismus in Groningen, mogelijke maatregelen en de vergoedingen daarvoor.

Door het centrum voor Natuur- en Duurzaamheidseducatie zal ook specifiek aandacht besteed worden aan de huismus. Over de manier waarop dat vorm krijgt, is nog overleg gaande.

4. Onderzoek

De huismus wordt meegenomen in het monitoringsonderzoek, dat in het kader van het doelsoortenbeleid wordt uitgevoerd. Daarnaast zullen we in 2010 in overleg met de plaatselijke organisaties (IVN, Avifauna, KNNV en Dierenbescherming) de bij hen bekende mussenkolonies zoveel mogelijk vastleggen op kaart. Door deze gegevens in te voeren in de bestaande interne informatievoorziening (BVG), is een adequate informatieverstrekking bij bouw- en renovatieprojecten mogelijk. Voor gierzwaluwkolonies is deze procedure al in 2008 ingevoerd.

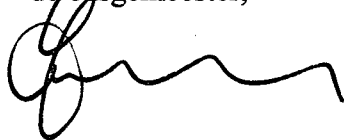
Conclusie

Wij kunnen de conclusies van het initiatiefvoorstel "Meer doen voor de huismus" in het algemeen onderschrijven. Wij zijn zeker bereid de bovengenoemde maatregelen in de komende jaren uit te voeren. De recente uitbreiding van de bescherming middels de Flora- en Faunawet speelt daarbij ook een rol. Wij zullen daarbij wel zoveel mogelijk lokatiespecifiek te werk gaan, om de effectiviteit van de maatregelen zo groot

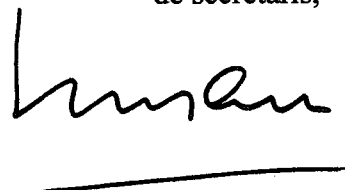
mogelijk te maken. In het kader van het doelsoortenbeleid zullen wij uw raad in 2014 rapporteren, welke resultaten met deze inzet zijn behaald.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'G' followed by a series of connected loops and a final horizontal stroke.

de secretaris,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'L. van der...' with a long horizontal line underneath.